

مرکز مجاز امام صادق علیه السلام

جواهر البلاغه

مجاز

جلسه ۵۲

استاد رفعتی

ImamSadiq.tv

ImamSadiq.tv

ImamSadiq.tv

تعریف مجاز

الف - تعریف لغوی: به معنای تعدی است.

ب - معنای اصطلاحی:

۱ - مجاز عقلی: در بحث اسناد بیان خواهد شد.

۲ - مجاز لغوی:

ImamSadiq.tv

ImamSadiq.tv

ImamSadiq.tv

استعمال لفظ در معنای غیر موضوع له، همراه با علاقه بین دو معنا و وجود قرینه.

تعریف دیگر: لفظی است که در غیر ما وضع له، استفاده شده.

تعریف و انواع مجاز لغوی

تعریف:

ImamSadiq.tv

ImamSadiq.tv

ImamSadiq.tv

استعمال لفظ در غیر ما وضع له، همراه با علاقه و وجود قرینه بر عدم اراده معنای وضعی.

مراد از علاقه:

تناسب بین دو معنا است، که گاهی مشابهت است (استعاره) و گاهی غیر مشابهت (مجاز مرسل).

مرکز مجاز امام صادق (علیه السلام)

مراد از قرینه: آنچه مانع از اراده معنای حقیقی است؛ قرینه گاهی لفظیه و گاهی حالییه است.

اقسام مجاز:

۱- مجاز مفرد مرسل

ImamSadiq.tv

ImamSadiq.tv

ImamSadiq.tv

۲- مجاز مفرد بالاستعاره (در کلمه جاری می شوند).

۳- مجاز مرکب مرسل

۴- مجاز مرکب بالاستعاره (در کلام جاری می شوند).

علاقات مجاز مفرد مرسل

۱- سببیت: معنای منقول عنه، سبب و موثر در معنای منقول الیه باشد (لفظ سبب ذکر شود و مسبب

اراده شود): رعت الماشية الغيث.

۲- مسببیت: معنای منقول عنه، مسبب و اثر معنای منقول الیه باشد (لفظ مسبب ذکر شود و سبب اراده

شود): و ينزل لكم من السماء رزقا.

۳- کلیه: لفظ کل آمده که دربرگیرنده معنای مقصود و غیر مقصود است (لفظ کل ذکر شده و اراده جزء

می شود از آن): يجعلون أصابعهم في آذانهم.

۴- جزئییه: لفظ مذکور، جزئی از دیگری است (لفظ جزء ذکر شده و اراده کل می شود از آن): فتحیر

رقبة مومنة.